

opgemerkt, zo ja, bij welke? Het is toch wel opvallend, dat zich aan de takken, die geen vocht meer kunnen aanvoeren, om de oude bladeren fris te houden, nieuwe vormen.

Deventer, Augustus 1947.

H. R. HOOGENRAAD

In Amsterdam hebben ook veel linden hetzelfde verschijnsel vertoond, maar volgens deskundigen kan ook een bijzonder sterke beschadiging door rode spin (mijt) een dergelijk effect geven. Kastanjes hebben zelfs hier en daar omstreeks half September aan de opnieuw uitgelopen takken bloemtrossen gedragen.

J. Hs.

Huiskrekel. De huiskrekel (*Gryllulus domesticus*) is deze zomer bijzonder talrijk geweest. Het merkwaardige is, dat hij niet alleen te horen was in verwarmde huizen, zo als bakkerijen e.d., maar ook in woonhuizen en dan niet alleen binnenshuis maar vaak aan de buitenkant van de muren en zelfs in de tuinen. Wanneer men op een warme avond door de straten loopt, kan men op het geluid zeer eenvoudig een telling doen van het aantal zingende ♂♂.

Zo telde ik in Leiden in een wijk aan de rand van de stad op ± 12 ha 6 zingende ♂♂. In Den Haag (Bloemenbuurt) op ± 5 ha eveneens 6 zingende ♂♂. Hoewel ik geen tellingen van andere jaren bezit, geloof ik toch dat ze nu veel talrijker waren.

Het ligt voor de hand aan te nemen, dat de buitengewoon warme zomer hiervan de oorzaak is geweest. Het wordt dan waarschijnlijk, dat de binding van deze krekel aan bakkerijen niet zozeer door voedsel, maar door de warmte van de ovens bewerkstelligd wordt. Men leest vaak, dat door de moderne woningbouw de huiskrekel in aantal achteruit gegaan is. Het is dus eigenaardig, dat in deze zomer ook moderne wijken veel kreken herbergden. In warme landen zoals Perzië en Arabië komt hij altijd buitenshuis voor, in Transkaukasië 's zomers buiten en 's winters binnenshuis.

Na de plotselinge temperatuurdaling in de tweede helft van September, hoorde ik nog slechts een enkel kriekske buiten zingen.

Leiden.

A. C. PERDECK

Ringslang in Urkerland Op 3 Aug. 1946 werd door mij een ringslang (lengte ± 40 cm) gevangen onder Emmeloord (N.O. Polder). Vindplaats was een met riet en zeeasters begroeide greppeltalud.

P. F. J. VAN BURG

Wouwen. Op 16 Augustus 1947 raakte ons hele kamp in opschudding door het verschijnen van twee rode wouwen (*Milvus milvus*). Heel laag cirkelden ze boven de boomtoppen, zodat we hun enigszins arendachtige postuur, de diep gevorkte staart, en de karakteristieke lichte vlekken op de ondervleugel met de donkere polsvlek goed konden zien.

Hulshorst.

N. TINBERGEN

Rumoer om een kiekendief. We zitten op een grindwalle aan de IJsselmeerkust en genieten op deze mooie Augustusochtend van de honderden vogels die op het slik in het ondiepe kustwater bezig zijn. Het dichtst bij ons lopen de watersnippen; hun snavel is het grootste deel van de tijd diep in de modder ondergedoken. Kemphanen, bosruiters, zwarte ruiters, tureluurs, groenpoten en kieviten blijven minder angstvallig in de buurt van de dekking. Aan de rand van het water staan honderden sterns en dwergmeeuwen; onder de sterns zijn het vandaag vooral de zwarte sterns die overheersen. Sommige dwergmeeuwen hebben nog mooie zwarte koppen, andere zijn al helemaal in winterkleed, zo oppervlakkig gezien; ook zijn er jongen van deze zomer. In de verte grondelen talingen, wilde eenden en pijlstaarten. Vijf grote blanke vogels die ver weg voorbijvliegen blijken lepelaars te zijn. Langs de biezenzoom zien we beweging in het plantengewirwar: een ral, we menen een porseleinhoen.

Opeens vliegen de sterns en meeuwen op, dadelijk daarop met groot geraas de talingen. Ook onder de steltlopers gaat een golf van paniek, en al gauw is er geen vogel meer op het slik te zien, alle vliegen in gesloten orde hoog boven de grond. Dat betekent iets; het zal de kiekendief wel zijn, die we hier op deze tijd al meer gezien hebben. En jawel, daar komt hij aan: een bruine, schutterig vliegend en ongetwijfeld al wetend wat hem te wachten staat. Een troepje visdieven gaat in gesloten slagorde op hem af. Snelle tikgeluidjes gevend („tikke-tikke- tieuw-tieuw!”) zwenken ze onophoudelijk boven hem heen en weer, om de beurt fel op hem stotend. Hij maakt zich er niet erg druk over, zwenkt af en toe even om de charges te ontwijken, maar het hele gedoe bevalt hem toch kennelijk niet en zo snel als hij kan vliegt hij door, zich geen tijd gunnend om naar prooi te spieden. Al gauw is hij ons ver voorbij; de sterns doen hem nog steeds uitgeleide.

We richten de kijkers weer op het slik; alles is weer neergestreken, en de rust herstelt zich.

Maar waar zijn onze watersnippen? We hebben in de consternatie niet op ze gelet. Voor zover we weten hebben ze niet gevlogen. Daar staan ze! Doodstil, met lange halzen, weggedrukt in de biezen, allemaal bij elkaar. Waarschijnlijk zijn ze op een drafje weggerend naar de dekking, toen de commotie op het slik begon. Langzaam verdwijnt ook hun argwaan; de een voor, de ander na komt weer te voorschijn. Pas minuten later zijn ze weer allemaal present; de kiekendief is intussen misschien wel al bij Harderwijk.

Hulshorst.

N. TINBERGEN

Dodaars. Bij mijn dagelijkse fietstocht zie ik in de wegsloot vlak bij de kant een dodaars op zijn nest. Even verder draai ik om en fiets weer naar hetzelfde plekje. Voor mij uit fietst een man. De vogel blijft zitten. Ik fiets wat langzamer. De vogel neemt wat nestmateriaal; pikt driemaal en geluidloos duikt hij onder. Het nest is niet meer te zien; alleen wat sloot„rommel”.

De dodaars broedt vrij algemeen in de Beemster. Een vijf jaar geleden was er een nest in de wegsloot bij de Nieuwe weg (één der drukste wegen in de polder).

M. Beemster Juni 1947

W. PORTE

Wortelloos kroos. In de maand Augustus van dit jaar (1947) vond ik Wortelloos kroos op drie verschillende plaatsen in de eerste de beste sloot! De eerste daarvan was een sloot in Schoonhoven, langs een landweg, evenwijdig lopende aan de dijk langs de Lek. De sloot was dik bedekt met één der algemeen voorkomende kroossoorten, n.l. het Veelwortelig kroos, *Lemma polyrrhiza*. Bij nadere beschouwing van een beetje uit deze sloot geschept kroos bleek een groot aantal exemplaren van *Wolffia arrhiza* tussen het Veelwortelig kroos voor te komen.

Thuisgekomen werd de gehele hoeveelheid kroos in een jampot met water gezet, flink in de zon.

Het resultaat was, dat *Lemma polyrrhiza* ging afsterven, doch het Wortelloos kroos gedijde goed, het bleef frisgroen en vermenigvuldigde zich. Het lijkt dus in principe mogelijk om op deze wijze een soort ophopingsproefje te doen met kroosmonsters, waarin het Wortelloos kroos in zo gering aantal voorkomt, dat het aan de directe waarneming ontsnapt.

De volgende vondst geschiedde bij de eerstvolgende gelegenheid, waar ik weer eens wat kroos in een sloot schepte, waar ik toevallig voorbij kwam. Dit was een sloot, lopende langs het Park Plaswijk, Hillegersberg. Ook hier kwam het Wortelloos kroos voor tussen Veelwortelig kroos, in slechts iets kleinere hoeveelheid dan in Schoonhoven.

Veertien dagen later wandelde ik door het Westland, waar sloten te over zijn met volop kroos. Behalve de gewone kroossoorten komt ook *Azolla* hier veel voor. Op een bepaalde plaats, waar het kroos weggedreven was door de wind, zodat het

kristalheldere water geheel open lag bukte ik mij naar den slootkant om een stukje darmwier (*Enteromorpha intestinalis*) op te vissen, zonder op dat moment ook maar aan *Wolffia arrhiza* te denken. Bij nader bekijken van het darmwier bleek hierbij al weer Wortelloos kroos buitgemaakt te zijn!

De sloot, waar deze vondst plaats had, is gelegen rechts van de weg van Rijswijk naar Wateringen, op ongeveer 2,5 km. van laatstgenoemde plaats, maar ik twijfel er geen ogenblik aan of deze zeldzaam genoemde kroossoort zal ook in de overige hier aanwezige sloten wel te vinden zijn. Men moet natuurlijk altijd oppassen met generaliseren, maar het zou toch wel erg toevallig zijn, wanneer ik nu toevallig steeds een proefje zou nemen in een sloot, waarin *Wolffia* voor komt, wanneer het in de naaste omgeving weer zou ontbreken.

Zou het echter niet kunnen zijn dat *Wolffia arrhiza* zo zeldzaam genoemd wordt, doordat men het alleen vindt, wanneer men kroosmonsters e.d. nauwkeurig onderzoekt? Het Wortelloos kroos is zo klein, dat het in de sloot tussen de overige kroossoorten en andere waterplanten zich volkomen aan de waarneming onttrekt. Het is heel goed mogelijk, dat wanneer men er eens systematisch naar zou gaan zoeken, zou blijken, dat het in 't geheel niet zo zeldzaam is als blijkbaar wordt aangenomen. De afmetingen zijn slechts van de grootte-orde van 1 millimeter!

Hierbij is nog een microfoto gevoegd, welke ik van het Wortelloos kroos gemaakt heb met toepassing van donkerveldverlichting.

C. VAN DUINJN Jr.

